

معرفی اجمالی

ساحت عمرت

ضمیمه ی شماره ۱۹/۱۷ کتاب معرفی حکمت سرا

آدرس سایت: www.hekmatjoo.ir

ویرایش اردیبهشت ماه ۱۳۹۳

فهرست:

۱-تعریف ساحت.....	۲
۲-بیان هدف و ضرورت ارائه ی ساحت.....	۳
۳-ارائه ی تعریف و طبقه بندی حوزه های کلی.....	۴
۴-طبقه بندی و تعریف عناوین اصلی.....	۶
۵-تعیین جایگاه کاربردی عناوین اصلی.....	۹
۶-معرفی کتب و منابع موجود.....	۱۰
۷- معرفی متفکران و راه های ارتباطی با ایشان.....	۱۹
۸- ارائه ی تاریخچه ساحت.....	۲۱
۹- تعیین حداقل های ساحت.....	۲۲
۱۰- تعیین حداقل پیش نیازها برای ساحت.....	۲۳
۱۱- انطباق محتوای ساحت با کتب نظام فعلی.....	۲۴
۱۲- آسیب شناسی ساحت.....	۲۵
۱۳- شیوه های اختصاصی ارائه ی محتوای ساحت.....	۲۷
۱۴- معرفی ارزیابان و تصدیقگران ساحت.....	۲۹

یا حکیم

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ؛ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي، مَا إِن تَمَسَّكْتُم بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ.

۱- تعریف ساحت عترت:

مجموعه معارفی که در اختیار حکمت جو قرار می گیرد تا از طریق شناخت، اعتقاد و انس با حضرات معصومین علیهم السلام و آشنایی با معارفشان، بتواند ایشان را به عنوان مصادیق انسان کامل، الگوی عملی زندگی خویش قرار دهد.

شرح تعریف:

برای بهره‌مندی از ساحت مقدس معصومین علیهم السلام، ابتدا باید آن‌ها را شناخت و جابگاه ایشان در عالم هستی را به حق درک نمود و پس از اعتقاد قلبی و ایجاد انس و محبت نسبت به آنان، در پی کسب معارف ایشان و حرکت بر مبنای آن معارف باشیم

۲- بیان هدف و ضروریات ارائه‌ی ساحت عترت:

از آن‌جا که رسول اکرم صلی الله علیه و آله به عنوان خاتم پیامبران و صاحب آخرین شریعت الهی، تنها راه نجات امت را تمسک به قرآن و عترت بیان نمودند و بنا به فرموده‌ی ایشان این دو تا روز قیامت از هم جدا شدنی نیستند، باید دانست که تمسک به عترت به عنوان معلمین و مفسرین قرآن، امری واجب و اجتناب ناپذیر است و لذا فعل و قول و تقریر این معصومین همواره برای بشر حجت خواهد بود چرا که اینان هرگز از قرآن جدا نخواهند بود تا در روز قیامت به محضر رسول خدا نایل شوند. هدف از ارائه‌ی این ساحت مقدس:

۱- آشنایی با انس حکمت‌جویان با اهل‌بیت پیامبر به عنوان امامان هدایت (ائمه‌ی یهدون بامرنا)

۲- قرار دادن ایشان به عنوان الگوهای عملی زندگی حقیقی انسانی

۳- شناخت و استخراج معارف حقیقی و ناب ایشان، از طریق آشنایی با نحوه‌ی بهره‌مندی از احادیث (علم حدیث)، به عنوان پل ارتباطی ما با آن ذوات مقدسه.

۳-ارائه‌ی تعریف و طبقه‌بندی حوزه‌های کلی ساحت عترت

الف) شناخت و اعتقاد

اولین قدم برای ارتباط با هر چیز، آشنایی و شناخت ماهیت و ویژگی‌های آن چیز است. در ساحت عترت نیز شناخت حضرات معصومین علیهم‌السلام و آشنایی با جایگاه آنان در عالم خلقت و در شریعت، اولین قدم برای ورود به این ساحت است. در این حوزه مباحث معرفتی و شبهات اعتقادی پیرامون حضرات معصومین علیهم‌السلام مورد بررسی و تأمل قرار می‌گیرد و طبیعتاً شناخت بیشتر و بهتر آنان و درک فضائلشان می‌تواند ارتباط قلبی و عملی ما را به نحو درست شکل دهد.

ب) تاریخ و سیره‌ی عملی

تبعیت عملی از حضرات معصومین علیهم‌السلام، مستلزم شناخت تاریخ، سیره‌ی عملی و سبک زندگی آن بزرگواران است. این که ما بدانیم حضرات معصومین علیهم‌السلام در بستر تاریخ و در زمانه‌های مختلف چگونه زندگی کردند و رسالت‌های سیاسی، اجتماعی، دینی، علمی، عبادی و... خود را در چه قالب‌هایی به انجام رساندند از مباحث مهمی است که در این حوزه بررسی می‌شود.

لازم به ذکر است که سیره‌ی عملی پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله به عنوان اسوه‌ای کامل برای بشریت است که هر یک از ائمه‌ی هدی پس از ایشان بر اساس همین سیره عمل نمودند و کشف ظرافت‌ها و زوایای پنهان این سیره در سیره‌ی امامان معصوم باید مورد بررسی و توجه قرار گیرد.

ج) حدیث‌شناسی (علم حدیث)

برای کشف سنت و سیره‌ی پیامبر صلوات‌الله‌علیه و ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام باید از ابزاری به نام حدیث بهره گرفت. به بیان دیگر حدیث پلی است برای ارتباط ما با معصومین علیهم‌السلام و یا به اصطلاح محدثین، حدیث کاشف سنت است. برای بهره‌مندی درست از احادیث لوازمی نیاز است که به این لوازم علوم حدیث می‌گویند. علم حدیث یعنی علم شناخت حدیث، و علوم حدیث شامل علوم‌ی از قبیل شناخت راویان حدیث (رجال)، روش فهم حدیث، تاریخ حدیث و شناخت ضوابط و قوانینی است که احادیث صحیح را از احادیث ضعیف متمایز می‌کند.

د) حدیث خوانی (متون)

حدیث شناسی وسیله‌ای است برای حدیث خوانی و استخراج معارف معصومین علیهم السلام از متون حدیثی. لذا در این حوزه، حکمت جویان باید وارد متون حدیثی شده و از چشمه‌ی زلال معارف اهل بیت علیم السلام به طور مستقیم سیراب شوند. به این منظور می‌طلبند که متناسب با موضوعات تحقیقاتی ارائه شده به حکمت جو، به کتاب‌های مهم و اصلی حدیث شیعه مثل کتب اربعه و بحارالانوار رجوع کرده و مستقیماً از روایات آن‌ها بهره‌مند شوند، خصوصاً کتاب شریف کافی که مهم‌ترین و معتبرترین کتاب روایی شیعه است. اما پیشنهاد می‌شود که مطالعه‌ی کتاب نهج البلاغه به عنوان دومین کتاب مقدس شیعیان و معروف به "اخ القرآن" به صورت ویژه در دستور کار این ساحت قرار گیرد.

ه) عترت حی (مهدویت و انتظار)

پیامبر اکرم که به تمسک به عترت شریف خویش سفارش نمودند، تاکید داشتند که «مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً» یعنی در هر زمانی شناخت امام حی آن زمان و تبعیت از وی اهمیت ویژه‌تری دارد. و اکنون که ما در عصر غیبت امام مهدی عجل به سر می‌بریم، توصیه‌ها و تکالیفی ویژه برای ما در این دوران در نظر گرفته‌اند که حوزه‌ی مجزایی را در ساحت عترت به وجود می‌آورد که معروف به حوزه‌ی مهدویت و انتظار است.

۴- طبقه بندی و تعریف عناوین اصلی ساحت عترت:

عناوین اصلی / حوزه های کلی	الف) شناخت و اعتقاد	ب) تاریخ و سیره ی عملی	ج) حدیث شناسی (علم الحدیث)	د) حدیث خوانی (متون)	ه) عترت حی (مهدویت و انتظار)
۱	جایگاه معصومین (ع) در عالم خلقت	تاریخ معصومین (ع)	تاریخ حدیث	نهج البلاغه	معرفت امام عصر (عج)
۲	جایگاه عترت در شریعت	سیره ی عملی معصومین (ع)	رجال حدیث	میزان الحکمه	محبت امام عصر (عج)
۳	فضائل		اصطلاحات حدیثی (مصطلح الحدیث)		غیبت و انتظار
۴	توسل و شفاعت		روش فهم حدیث		عصر ظهور
۵			آسیب شناسی حدیث		
۶			تاریخ حدیث		

تعریف مختصر عناوین اصلی هریک از حوزه های کلی:

الف) شناخت و اعتقاد

- ۱) جایگاه معصومین در عالم خلقت: یعنی شناخت جایگاه معصومین به عنوان خلیفه الله و واسطه فیض الهی بودن در عالم خلقت
- ۲) جایگاه عترت در شریعت: یعنی شناخت جایگاه و نقش عترت پیامبر (ص) در دین مبین اسلام
- ۳) فضائل: شناخت فضائل مادی و معنوی، این جهانی و آن جهانی، کرامات و معجزات و...
- ۴) توسل و شفاعت: درک این مطلب که چرا معصومین را شفیع درگاه الهی قرار می دهیم و برای رسیدن به مقاصد و حاجاتمان به آنان متوسل می شویم.

ب) تاریخ و سیره عملی

- ۱) تاریخ معصومین علیهم السلام: شناخت رفتارها، کنش ها و واکنش های حضرات معصومین علیهم السلام در زمانه های مختلف و در بستر تاریخ.
- ۲) سیره عملی معصومین علیهم السلام: شناخت فعل و قول تقریر معصومین علیهم السلام و استخراج سبک زندگی از آن.

پ) حدیث شناسی (علم حدیث):

- ۱) تاریخ حدیث: شناخت مسیری که حدیث در طول تاریخ طی کرده تا به دست ما رسیده است. در این مسیر منابع حدیثی نیز شناخته و بررسی می شود.
- ۲) رجال حدیث: شناخت راویانی که در سند حدیث قرار می گیرند و پلی بین ما و معصومین علیهم السلام اند.
- ۳) اصطلاحات حدیثی: شناخت اصطلاحاتی که محدثین برای ارزیابی میزان صحت و قوت حدیث وضع نموده اند.
- ۴) روش فهم حدیث: دانشی است که به بررسی عوامل اثرگذار در فهم حدیث می پردازد و با ارائه ی یک سیر منطقی، ما را به مقصود اصلی گوینده ی حدیث (معصوم) نزدیک می کند.
- ۵) آسیب شناسی حدیث: شناخت آسیب هایی که می تواند متوجه حدیث شود؛ چه در مرحله ی صدور، چه در مرحله ی انتقال و چه در مرحله ی فهم. مانند: تقیه، نسخ، تحریف، قلب، سقط، تقطیع، جعل، تفسیر به رأی و ...

ت) حدیث خوانی (متون)

همان‌گور که گفته‌شد، نهج‌البلاغه به عنوان اخ‌القرآن دومین کتاب مقدس شیعیان است، این کتاب حاوی گستره‌ی وسیعی از معارف اسلامی است. مسائل عبادی، فردی، اجتماعی، سیاسی، تربیتی، نظامی و... را در خود جای داده و در عین حال خلاصه و در دسترس است. لذا شایسته است که در این ساحت توجه ویژه‌تری به این کتاب حدیثی شود و حکمت‌جویان مستقیماً با معارف این کتاب آشنا شوند.

ث) مهدویت و انتظار:

۱) معرفت / امام عصر: شناخت و اعتقاد به حضرت مهدی عجل به عنوان امام زمان حی حاضر که ان‌شالله منجی بشر خواهند بود.

۲) محبت / امام عصر: راه‌کارهای ایجاد ارتباط و انس با امام عصر ارواح‌ناله‌الفدا و تقویت رابطه‌ی قلبی با آن حضرت.

۳) غیبت و انتظار: شناخت ویژگی‌ها و مختصات دوران غیبت و درک وظایف و تکالیف منتظران در این دوران و معرفی سیمای منتظران واقعی.

۴) عصر ظهور: شناخت علائم ظهور، دوران انقلاب و عصر طلایی حکومت حضرت مهدی عجل.

۵- تعیین جایگاه کاربردی عناوین اصلی ساحت عترت:

سخن گفتن از کاربرد ساحت عترت در زندگی، امری سهل و دشوار است! سهل از آن جهت که اصلاً فلسفه‌ی رجوع به عترت پیامبر صلی الله علیه و آله، گرفتن الگو برای زندگی است و یافتن سبک زندگی حقیقی بشر جز از این راه ممکن نیست؛ چرا که فقط خداوند قادر متعال که خالق انسان است، می‌تواند نحوه‌ی درست زندگی کردن و رشد یافتن را به او بیاموزد، و این جز از طریق وحی به قلب پیامبر صلی الله علیه و آله امکان‌پذیر نیست. و عترت ایشان که وارث علوم الهی محفوظ در قلب ایشان‌اند، می‌توانند در همه‌ی امور زندگی اسوه و الگویی برا بشر باشند.

اما دشواری آن به خاطر آن است که خدایی ناکرده به علوم اهل بیت علیهم السلام با دید دنیوی و سودجویانه نگرسته شود و همچون علوم مادی دیگر به دنبال کاربرد مادی و یا اقتصادی آن باشیم! مثلاً این که بگوییم: «این همه حدیث خواندیم چه قانون علمی یا دستاورد صنعتی یا وسیله‌ی رفاه زندگی را ایجاد کردیم؟! اینها که همه به دست کافران ایجاد شده‌است. پس فقه و حدیث و آیه به چه دردی می‌خورد؟!» و یا این که به دنبال کسب درآمد اقتصادی از راه علوم اهل بیت علیهم السلام باشیم!

باید بدانیم که ما باید در علوم اهل بیت علیهم السلام به دنبال پاسخی برای این سوال باشیم که: «چگونه باید زندگی

کنیم تا سعادتمند شویم؟»

۶- معرفی کتب و منابع موجود پیرامون ساحت عترت:

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه ی کلی
۱	توسل	علی اصغر رضوانی	مسجد جمکران	شناخت و اعتقاد
۲	خلاصه توسل از دیدگاه عقل، قرآن و حدیث	محمد ضیاء آبادی	مؤسسه نبأ	
۳	دعا و توسل	حسن طاهری خرم آبادی	بوستان کتاب	
۴	توسل به اهل بیت از منظر قرآن و حدیث	مصطفی مناقب	بوستان کتاب	
۵	توسل به پیامبر خدا و تبرک به آثار ایشان	علامه عسگری	اصول الدین	
۶	شفاعت و توسل	محمد کاظم روحانی	معارف	
۷	تجسم عمل و شفاعت	محمد شجاعی	کانون اندیشه جوان	
۸	عقیده شفاعت	محمد طاهر قادری	مجمع جهانی تقریب مذاهب	
۹	شفاعت، چرا و چگونه	غلامرضا حسینی	بنیاد معارف اسلامی	
۱۰	فضایل امام علی(ع) در سیره ابن هشام، تاریخ طبری و تاریخ یعقوبی	محمدحسین ریاحی	مؤسسه امام عصر(عج)	
۱۱	امام شناسی و پاسخ به شبهات	علی اصغر رضوانی	مسجد جمکران	
۱۲	دفاع از تشیع و پاسخ به شبهات	علی اصغر رضوانی	مسجد جمکران	
۱۳	برپایی مراسم جشن و عزا	علی اصغر رضوانی	مسجد جمکران	
۱۴	شیعه پاسخ می دهد	سید رضا حسینی نسب، زیر نظر آیت الله سبحانی		
۱۵	فضایل اهل بیت از منابع اهل سنت	محمد رضا امین زاده		
۱۶	بررسی مسائل کلی امامت	ابراهیم امینی	دفتر تبلیغات اسلامی	
۱۷	امام در عینیت جامعه	محمد رضا حکیمی	دلیل ما	

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه‌ی کلی
۱۸	امام‌شناسی	علامه سید محمدحسین حسینی طهرانی	علامه طباطبائی	شناخت و اعتقاد
۱۹	رساله‌ی امامت	حسن زاده آملی / ابراهیم احمدیان	قیام	
۲۰	فلسفه‌ی امامت و رهبری	محمد ری شهری	دارالحديث	
۲۱	امامت و رهبری	مرتضی مطهری	صدرا	
۲۲	روشنگری درباره‌ی امامت	شیخ مفید / محمد رضا عطایی	دارالکتب الاسلامیه	
۲۳	امامت و عصمت امامان در قرآن	رضا کاردان	مجمع جهانی اهل بیت	
۲۴	نقش ائمه در احیای دین	علامه عسگری	اصول الدین	
۲۵	مباحثی پیرامون امامت	محمد ضیاء آبادی	اسپید	
۲۶	حکم بازسازی قبور انبیاء و اولیای و عبادت در آن‌ها	علامه عسگری	اصول الدین	
۲۷	عصمت انبیاء و رسولان	علامه عسگری	اصول الدین	
۲۸	امامان این امت دوازده نفرند	علامه عسگری	اصول الدین	
۲۹	بزرگداشت یاد انبیا و بندگان صالح خدا	علامه عسگری	اصول الدین	
۳۰	ولایت علی ع در قرآن و سنت	علامه عسگری	اصول الدین	
۳۱	نقش ائمه در احیای دین	علامه عسگری	اصول الدین	
۳۲	امامت	محمد حسن قدردان	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه	
۳۳	اهل بیت در قرآن و حدیث	محمد ری شهری	دارالحديث	
۳۴	جایگاه و معنی واسطه‌ی فیض	اصغر طاهرزاده	لب المیزان	
۳۵	تاریخ اسلام، زندگانی پیامبر خاتم(ص)	جعفر سبحانی	موسسه امام عصر(عج)	تاریخ و سیره‌ی عملی
۳۶	نقش امام سجاد(ع) در رهبری شیعه	محسن رنجبر	موسسه امام خمینی(ره)	

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه ی کلی
۳۷	سیره امامان به تفکیک	کاظم ارفع	فیض	تاریخ و سیره ی عملی
۳۸	سیره نبوی	مرتضی مطهری	صدرا	
۳۹	سیره سیاسی و حکومتی پیامبر اعظم	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	دریا	
۴۰	اندیشه ی سیاسی در گفتمان علوی	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	
۴۱	سیره نبوی، منطق عملی	مصطفی دلشاد تهرانی	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	
۴۲	سنن النبی	مهدی پیشوایی	بوستان کتاب	
۴۳	انسان ۲۵۰ ساله	سید علی خامنه ای	صهبا	
۴۴	سیره پیشوایان، نگرشی بر زندگانی اجتماعی، سیاسی، فرهنگی امامان معصوم	علامه محمدحسین طباطبائی / سید هادی خسروشاهی	موسسه امام صادق (ع)	
۴۵	سقیفه	علامه عسگری	اصول الدین	
۴۶	دانش نامه ی امیرالمومنین	محمد ری شهری	دارالحديث	
۴۷	دختر پیامبر	علامه عسگری	اصول الدین	
۴۸	میراث ربوده	مصطفی دلشاد تهرانی	دریا	
۴۹	دانش نامه ی امام علی علیه السلام	علی اکبر رشاد	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	
۵۰	دانش نامه ی امام حسین (ع)	محمد ری شهری	دارالحديث	
۵۱	قضاوت ها و معجزات علی علیه السلام به انضمام زندگی حضرت به زبان ساده	جابر رضوانی	پیام عدالت	
۵۲	فرهنگ جامع شهادت معصومین		پژوهشکده ی باقرالعلوم ع	
۵۳	پیشوایان هدایت	مجمع جهانی اهل بیت		

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه ی کلی
۵۴	کلبه ی احزان، زندگی نامه ی حضرت زهرا سلام الله علیها	حاج شیخ عباس قمی		تاریخ و سیره ی عملی
۵۵	فتح خون	سید مرتضی آوینی	روایت فتح	
۵۶	جایگاه غدیر	محمد دشتی	موسسه فرهنگی تبلیغاتی امیرالمومنین	
۵۷	قیام امام حسین علیه السلام	سید جعفر شهیدی	دفتر نشر فرهنگ اسلامی	
۵۸	تاریخ تحلیلی اسلام تا پایان امویان	سید جعفر شهیدی	مرکز نشر دانشگاهی	
۵۹	آشنایی با زندگانی امام صادق علیه السلام	سید جعفر شهیدی	جامعه الامام الصادق علیه السلام	
۶۰	زندگانی علی بن الحسین (ع)	سید جعفر شهیدی	دفتر نشر فرهنگ اسلامی	
۶۱	علی از زبان علی	سید جعفر شهیدی	دفتر نشر فرهنگ اسلامی	
۶۲	شهادت نامه ی امام حسین (ع)	محمد ری شهری	دارالحديث	
۶۳	اندیشه ی سیاسی در گفتمان علوی	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	
۶۴	سیره ی سیدالانبیا و المرسلین	رسول جعفریان	آستان قدس رضوی	
۶۵	تاریخ سیاسی اسلام	رسول جعفریان	دلیل ما	
۶۶	سیری در سیره ی ائمه ی اطهار	شهید مرتضی مطهری	صدرا	
۶۷	رخساره ی خورشید	مصطفی دلشاد تهرانی	دریا	
۶۸	ارشاد فی معرفه حجج الله علی العباد	شیخ مفید		
۶۹	تاریخ امامت	اصغر منتظرالقائم	معارف	
۷۰	حسین مصباح هدایت، بررسی ابعاد مختلف قیام سیدالشهدا (ع)	هادی عامری	پیام حجت	

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه ی کلی
۷۰	مبانی و روش اندیشه ی امام صادق (ع)	احمد پاکتچی	دانشگاه امام صادق ع	تاریخ و سیره ی عملی
۷۱	اسوه ی کامل، سبک زندگی امام سجاد علیه السلام	سید محمد محسن دعایی	موسسه مطالعات راهبردی معارف اسلام	
۷۲	زندگی امام حسن مجتبی؛ پرچم- دار صلح و آزادی	مهدی پیشوایی	نسل جوان	
۷۳	دورنمایی از زندگی امام باقر علیه السلام	مهدی پیشوایی	نسل جوان	
۷۴	زندگانی امام حسین (ع)	سید هاشم رسولی محلاتی	فرهنگ اسلامی	
۷۵	سیره ی حسنی، حسینی، علوی	جواد محدثی		
۷۶	زندگانی حضرت محمد (ص)	سید هاشم رسولی محلاتی	فرهنگ اسلامی	
۷۷	زندگانی امیرالمومنین	سید هاشم رسولی محلاتی	دفتر نشر فرهنگ اسلامی	
۷۸	زندگانی حضرت زهرا (س) و دختران آن حضرت	سید هاشم رسولی محلاتی	فرهنگ اسلامی	
۷۹	زندگانی امام صادق (ع)	سید جعفر شهیدی	فرهنگ اسلامی	
۸۰	آفتاب در زنجیر، سیره ی علمی و عملی امام رضا (ع)	عباسعلی زارعی سبزواری	آستان قدس رضوی	حدیث شناسی
۸۱	تاریخ عمومی حدیث با رویکرد تحلیلی	مجید معارف	کویر	
۸۲	تاریخ حدیث شیعه	سید محمد کاظم طباطبایی	دانشکده علوم حدیث	
۸۳	تاریخ حدیث	کاظم مدیرشانه چی	انتشارات سمت	
۸۴	تاریخ تدوین حدیث و جوامع حدیثی	بمانعلی دهقان	هستی ما	

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه ی کلی
۸۵	تاریخ حدیث پیامبر (ص)	علامه عسگری	اصول دین	حدیث شناسی
۸۶	علم الحدیث	کاظم مدیرشانه چی	دفتر انتشارات اسلامی	
۸۷	درایه الحدیث	کاظم مدیرشانه چی	دفتر انتشارات اسلامی	
۸۸	دانش درایه الحدیث همراه با نمونه های حدیثی و فقهی با نگارشی نو	محمد حسن ربانی	دانشگاه علوم اسلامی رضوی	
۸۹	فرهنگ اصطلاحات درایه الحدیث و رجال	محسن قاسم پور، حسین ستار	هستی نما	
۹۰	درایه الحدیث	شادی نفیسی	سمت	
۹۱	درایه الحدیث	جعفر سبحانی / علی اکبر میرزایی		
۹۲	روش فهم حدیث	عبدالهادی مسعودی	سمت	
۹۳	آسیب شناسی حدیث	عبدالهادی مسعودی	سمت	
۹۴	وضع و نقد حدیث	عبدالهادی مسعودی	سمت	
۹۵	تاریخ حدیث پیامبر (ص)	علامه عسگری	اصول دین	
۹۶	علم الحدیث	کاظم مدیرشانه چی	دفتر انتشارات اسلامی	
۹۷	درایه الحدیث	کاظم مدیرشانه چی	دفتر انتشارات اسلامی	
۹۸	دانش حدیث، پژوهش های کاربردی در شناخت دانش های حدیثی		جمال	
۹۹	نرم افزار جامع الاحادیث شیعه ۳/۵		مرکز تحقیقات رایانه ی علوم اسلامی	
۱۰۰	نرم افزار درایه النور		مرکز تحقیقات رایانه ی علوم اسلامی	
۱۰۱	آسیب شناسی حدیث	محمد حسن ربانی	دانشگاه علوم اسلامی رضوی	

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه ی کلی
۱۰۲	آشنایی با حضرت مهدی		سازمان تبلیغات اسلامی	حدیث شناسی
۱۰۳	ویژگی های اخلاقی امام زمان (عج)	محمود حکیمی	سازمان تبلیغات اسلامی	
۱۰۴	سلاح حضرت به هنگام قیام	مهدی فقیه ایمانی	سازمان تبلیغات اسلامی	
۱۰۵	امام مهدی از دیدگاه اهل سنت	فیاض حسین رضوی کشمیری	سازمان تبلیغات اسلامی	
۱۰۶	زندگی امام در دوران غیبت، چگونگی، مکان، همسر و		نشر سازمان تبلیغات اسلامی	مهدویت و انتظار
۱۰۷	عصر زندگی، پژوهش در انقلاب جهانی حضرت مهدی و چگونگی آینده انسان و اسلام	محمد حکیمی	دفتر نشر فرهنگ اسلامی	
۱۰۸	سپیده دم ظهور، بررسی نشانه های ظهور	محمد موسوی	اعجاز	
۱۰۹	معرفت امام عصر	محمد بنی هاشمی	نیک معارف	
۱۱۰	سلوک منتظران	محمد بنی هاشمی	منیر	
۱۱۱	آیین انتظار	علی اکبر تلافی	مؤسسه نبأ	
۱۱۲	پیوند معنوی با ساحت قدس مهدوی	علی اکبر همدانی	مکیال	
۱۱۳	مفهوم واقعی انتظار در عصر حاضر	محمد حسین رحیمیان	سازمان تبلیغات اسلامی	
۱۱۴	شناخت زندگی بخش، گفتارهایی در شناخت آخرین حجت حق	ابراهیم شفیعی سروستانی	موعود عصر	
۱۱۵	دولت کریمه، نحوه تأسیس حکومت جهانی حضرت مهدی (عج)		موعود نصر	

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه ی کلی
۱۱۶	شیعه در عصر غیبت		موعود نصر	مهدویت و انتظار
۱۱۷	شمیم آشنایی، گزیده ای از کتاب معرفت امام عصر	محمد هادی صدرالخطایی	مولود کعبه	
۱۱۸	شناخت امام عصر	محمد جواد مولودی نیا	امام عصر (عج)	
۱۱۹	حکومت حضرت مهدی در عصر حضور	علی اصغر رضوانی	مسجد جمکران	
۱۲۰	سودای روی دوست	مرتضی آقا تهرانی	موسسه ی امام خمینی	
۱۲۱	مکیال المکارم در فواید دعا برای حضرت قائم (عج)	محمد تقی موسوی اصفهانی		
۱۲۲	مصلح جهانی و مهدی موعود از نگاه اهل سنت	سید هادی خسروشاهی		
۱۲۳	امام مهدی، موجود موعود	عبدالله جوادی آملی	اسراء	
۱۲۴	معارف مهدوی		مرکز مطالعات و پژوهش حوزه علمیه قم	
۱۲۵	مبانی معرفتی مهدویت	اصغر طاهرزاده	لب المیزان	
۱۲۶	بصیرت و انتظار فرج	اصغر طاهرزاده	لب المیزان	
۱۲۷	غیبت نعمانی الکاتب نعمانی	محمد بن ابراهیم بن جعفر الکاتب نعمانی		
۱۲۸	شش ماه پایانی	مجتبی الساده/محمود مطهری نیا	موعود	
۱۲۹	روزگار رهایی، ترجمه ی کتاب یوم الخلاص کامل سلیمان			
۱۳۰	کمال الدین و تمام النعمه	شیخ صدوق/ منصور پهلوان		
۱۳۱	خورشید مغرب	محمد رضا حکیمی	دلیل ما	
۱۳۲	موعود شناسی و پاسخ به شبهات	علی اصغر رضوانی	مسجد جمکران	

ردیف	عنوان کتاب	مؤلف / مترجم	نشر	حوزه‌ی کلی
۱۳۳	عصر ظهور	علی کورانی / مهدی حقی	شرکت چاپ و نشر بین الملل	مهدویت و انتظار
۱۳۴	امامت و مهدویت، ولایت و امامت خاصه و عامه	لطف الله صافی گلپایگانی		
۱۳۵	شکوفایی حقوق شهروندی در عصر ظهور	عبدالرحیم سلیمانی اردستانی	سازمان تبلیغات اسلامی	

۷- معرفی متفکران و راه های ارتباطی با ایشان:

از آن جا که ساحت عترت، بخش اعظمی از آموزه های دینی ما را تشکیل می دهد، همه ی عالمان راستین دینی و محققان و اساتید حوزوی و دانشگاهی که عمر خود را در راه کسب علوم اسلامی گذرانده اند، مرجعی برای مباحث مورد نظر ما در این ساحت هستند. اساتید و مؤلفانی که نام آن ها در قسمت معرفی کتب و منابع ساحت آورده شد، غالباً از دانشمندان و صاحب نظران حوزه های مختلف ساحت عترت اند که بعضاً فقط در همان حوزه تخصص دارند. اما در این قسمت به عالمان مشهورتر و در دسترس تر، پرداخته می شود.

ردیف	نام و نام خانوادگی	مسئولیت	پل ارتباطی	حوزه ی تخصص
۱	آیت الله جوادی آملی	ریاست موسسه اسراء	www.javadi.esra.ir	شناخت و اعتقاد
۲	آیت الله سبحانی	ریاست موسسه امام صادق (ع)	www.tohid.ir	
۳	حجه الاسلام معمار منتظرین			
۴	حجت الاسلام رسول جعفریان	کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و ایران	www.historylib.com	تاریخ و سیره ی عملی
۵	استاد محمد حسین رجبی دوانی		rajabidavani.halghe.ir	
۶	دکتر حسین مطیع	استاد معارف دانشگاه صنعتی اصفهان	www.dr-motie.ir	

ردیف	نام و نام خانوادگی	مسئولیت	پل ارتباطی	حوزه ی تخصص
۷	دکتر مصطفی دلشاد تهرانی	مدیر گروه نهج البلاغه دانشگاه قرآن و حدیث	۰۹۱۲۱۹۵۶۰۳۱	تاریخ و سیره ی عملی حدیث خوانی
۸	آیت الله سید موسی شبیری زنجان	یکی از مراجع قم	www.zanjani.ir	حدیث شناسی (علم حدیث)
۹	آیت الله ری شهری	ریاست موسسه ی دارالحدیث	www.darolhadith.net	
۱۰	حجت الاسلام سید محمد کاظم طباطبایی	مدیر گروه نهج البلاغه دانشگاه قرآن و حدیث قم	tabakazem@gmail.com	حدیث خوانی
۱۱	حجت الاسلام علی رهبر	استاد معارف دانشگاه صنعتی اصفهان	۰۹۱۳۲۶۵۷۴۳۸	
۱۲	استاد طاهرزاده	ریاست موسسه ی لب المیزان	almizan.lobolmizan.ir demo.lobolmizan.ir	مهدویت و انتظار
۱۳	آیت الله مهدوی	ریاست بنیاد المهدی اصفهان	sa-mahdavi.blogfa.com bonyadealmahdi.com	
۱۴	حجت الاسلام نیلی پور	ریاست بنیاد مهدی موعود اصفهان	۳۱۳adine.net	

۸- ارائه‌ی تاریخچه ساحت عترت:

پس از این که خداوند قرآن را به عنوان کتاب هدایت بر پیامبرش نازل کرد، او را مأمور تعلیم و تبیین

آموزه‌های آن نمود:

وَمَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ^۱

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ^۲

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ^۳

اینجا بود که ضرورت پرداختن به سیره و سخنان پیامبر از همان آغاز مورد توجه مسلمانان قرار گرفت و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله منبع دومی برای مسلمین پس از قرآن گردید. اما این معلم و مبین قرآن باید پس از پیامبر نیز می‌بود تا اختلافات را حل و فصل کند؛ لذا پیامبر امت را به دو پیروی از دو چیز توصیه کردند: قرآن و عترت. در میان مسلمین تنها شیعیان به این حقیقت پی برده و به این وصیت عمل کردند. از این رو از همان آغاز به دنبال کسب و ثبت معارف امامان معصوم شدند و به جمع‌آوری احادیث ایشان پرداختند. کتاب سلیم بن قیس و کتاب شریف نهج البلاغه یادگار آن دوران است که امروز به دست ما رسیده است.

این قضیه در دوران امام باقر و امام صادق علیهما السلام به اوج خود رسید و فرصتی پیش آمد که شیعیان هویت اصلی خود را بازیابی کنند و غالب معارف مورد نیاز خود را از ائمه دریافت و ثبت نمایند. پس از آن نیز در دوران غیبت کبری به دسته بندی و تبویب آن‌ها پرداختند. البته وجود امام عصر ارواحنا له الفداء در دوران غیبت کبری نیز همواره ملجأ و پناهگاه شیعیان در بحران‌ها بوده است.

۱- نحل: ۶۴

۲- نحل: ۴۴

۳- جمعه: ۲

۹- تعیین حداقل‌های ساحت عتروت:

برای یک حکمت‌جوی مسلمان پیرو مکتب اهل‌بیت لازم است که با آموزه‌های ایشان به عنوان مبنای سبک زندگی این جهانی آشنا باشد. لذا همه‌ی حکمت‌جویان باید در این ساحت حضوری پررنگ و فعال داشته‌باشند. اما طبیعی است که متناسب با علایق و استعدادهای متفاوت افراد، بعضی افراد می‌توانند به شکل تخصصی‌تر مسائل را دنبال کنند که این باید با کمک معلم جامع و معلم ارائه‌کننده‌ی ساحت تحقق یابد.

آنچه که به طور عمومی انتظار می‌رود این است که در این ساحت، حکمت‌جو بتواند در حوزه‌ی شناخت و اعتقاد، با مبانی کلامی شیعه در اثبات امامت و محدوده‌ی عملکرد آن آشنا شود و در حوزه‌ی سیره و تاریخ، حداقل یک بار تاریخ عمومی اسلام و امامت را مرور کرده و در حوزه‌ی حدیث شناسی با مبانی علم حدیث، کتب معتبر حدیثی و راویان مشهور آشنا گردد. در حوزه‌ی حدیث خوانی، حداقل کتاب حدیثی جامعی که می‌توان معرفی نمود نهج‌البلاغه است که لازم است حکمت‌جویان پس از قرآن انس ویژه‌ای با این کتاب داشته و حداقل در دوره‌ی حکمت‌جویی یک بار آن را مطالعه نمایند. در حوزه‌ی مهدویت نیز هدف نهایی معرفت و انس با امام زمان است که این مستلزم شناخت اجمالی آن حضرت و رفع شبهات پرتکرار پیرامون ایشان است و سپس شناخت ویژگی‌های عصر غیبت و آشنایی با وظایف منتظران در این دوره است که لازم است هر حکمت‌جو آن‌ها بشناسد و دائماً خود را در این مسیر محک بزند و جایگاه خویش را بشناسد.

۱۰- تعیین حداقل پیشنیازها برای ساحت عترب:

پیش‌نیازهای مورد نیاز برای این ساحت عبارت‌اند از:

- شناخت و اعتقاد به نبی مکرم اسلام حضرت محمد صلی‌الله‌علیه و آله

- آشنایی با قرآن

- آشنایی ضمنی با لغت عرب

۱۱- انطباق محتوای ساحت عتربا کتب نظام فعلی:

غالب مباحث مربوط به ساحت عتربا در کتاب دین و زندگی سال سوم دبیرستان در نظر گرفته شده و به صورت متمرکز در این سال مطرح شده است. در سال دوم نیز به صورت پراکنده یا از روایات اهل بیت در مباحث استفاده شده و یا توصیه به خواندن نهج البلاغه در موضوع خاصی شده است. اما در کتب سال اول و چهارم مطالب قابل توجهی در رابطه با این ساحت به چشم نمی خورد. در حوزه حدیث شناسی نیز متأسفانه در طول نظام آموزشی فعلی هیچ کاری صورت نگرفته است. جدول زیر نمایی از این انطباق را نشان می دهد.

حوزه کلی	سال دوم	سال سوم
شناخت و اعتقاد		درس ۲ درس ۵ درس ۸
سیره		درس ۷
حدیث خوانی	درس اول، ص ۱۳ درس هفتم، ص ۷۳ درس ۱۲، ص ۱۲۷ درس ۱۳، ص ۱۳۷ درس ۱۵، ص ۱۷۰	درس ۶
عتربا حی		درس ۹ درس ۱۰

۱۲- آسیب شناسی ساحت عترت:

معصومین علیهم السلام تنها مسیر و سبب دسترسی به دین الهی و رسیدن به خدا بوده و تنها راه اتصال میان زمین و آسمان می باشند. از این رو ساحت عترت که هدفش اتصال ما با معصومین است اهمیت فراوانی دارد. اما آسیب‌هایی نیز می‌تواند متوجه این مسیر شود که عبارت‌اند از:

۱- نیت:

اگر انسان خدایی ناکرده معارف اهل بیت را وسیله‌ای قرار دهد برای فخرفروشی به دیگران و بزرگ نشان دادن خود از جهت معلومات، این مهم‌ترین آسیب این ساحت است. معمولاً مبلغین دینی که وظیفه‌ی انتقال معارف اهل بیت به انسان‌ها را برعهده دارند، و همواره مورد احترام، ستایش و تمجید مردم قرار می‌گیرند شدیداً در معرض این آسیب قرار خواهند گرفت. این خطری است که عموماً بروز بیرونی هم ندارد اما خود فرد قلباً دچار عجب و خودبرتری بینی شده و گاهی از این امر لذت می‌برد. در احادیث اهل بیت بسیار نکوهش شده‌اند کسانی که علوم اهل بیت را برای نشان دادن عالم بودنشان به دیگران فرا می‌گیرند.

۲- پرداختن افراطی به ظواهر و فضائل

آسیب دومی که در این ساحت می‌تواند ایجاد شود، ماندن افراد در مرحله‌ی اثبات مقام معصومین و ذکر فضائل آنان! عده‌ای از محققین و مبلغین چنان در شخصیت و مقام معصومین محو می‌شوند که همه‌ی عمر خود را به اثبات آن پرداخته و هیچ‌گاه از این مرحله عبور نمی‌کنند. در صورتی که شناخت، مرحله‌ی اول است و ما باید پس از شناخت معصومین به دنبال الگوگیری، شناخت اهداف ایشان و حرکت در مسیری که آنان برای ما مشخص نموده‌اند باشیم. نه صرفاً به بیان ظواهر و فضایل ایشان پرداخته و از این امر لذت ببریم و خود را به خاطر اعتقاد صرف به ولایت ایشان، نجات یافته بپنداریم.

۳- غلو

این آسیب شکلی تکامل یافته از آسیب قبلی است که در طول تاریخ ضربات مهلکی را بر پیکره‌ی تشیع وارد ساخته و حیثیت آن را خدشه‌دار نموده‌است. عده‌ای چنان به ظواهر و فضایل معصومان پرداخته و در آن غرق شدند که پس از مدتی شأن خدایی برای ایشان قائل شده و حب صرف امام را شرط لازم و کافی برای نجات دانستند! اینجا بود که اباحه‌گری را در شریعت بنا نهاده؛ یعنی به این بهانه دست از انجام تکالیف

شرعی و عبادات فقهی کشیدند. البته معصومین در زمان حیات خود برخورد شدیدی با اینان داشته و آنان را بدترین خلائق خدا نامیدند.

۴- عتوت بسندگی

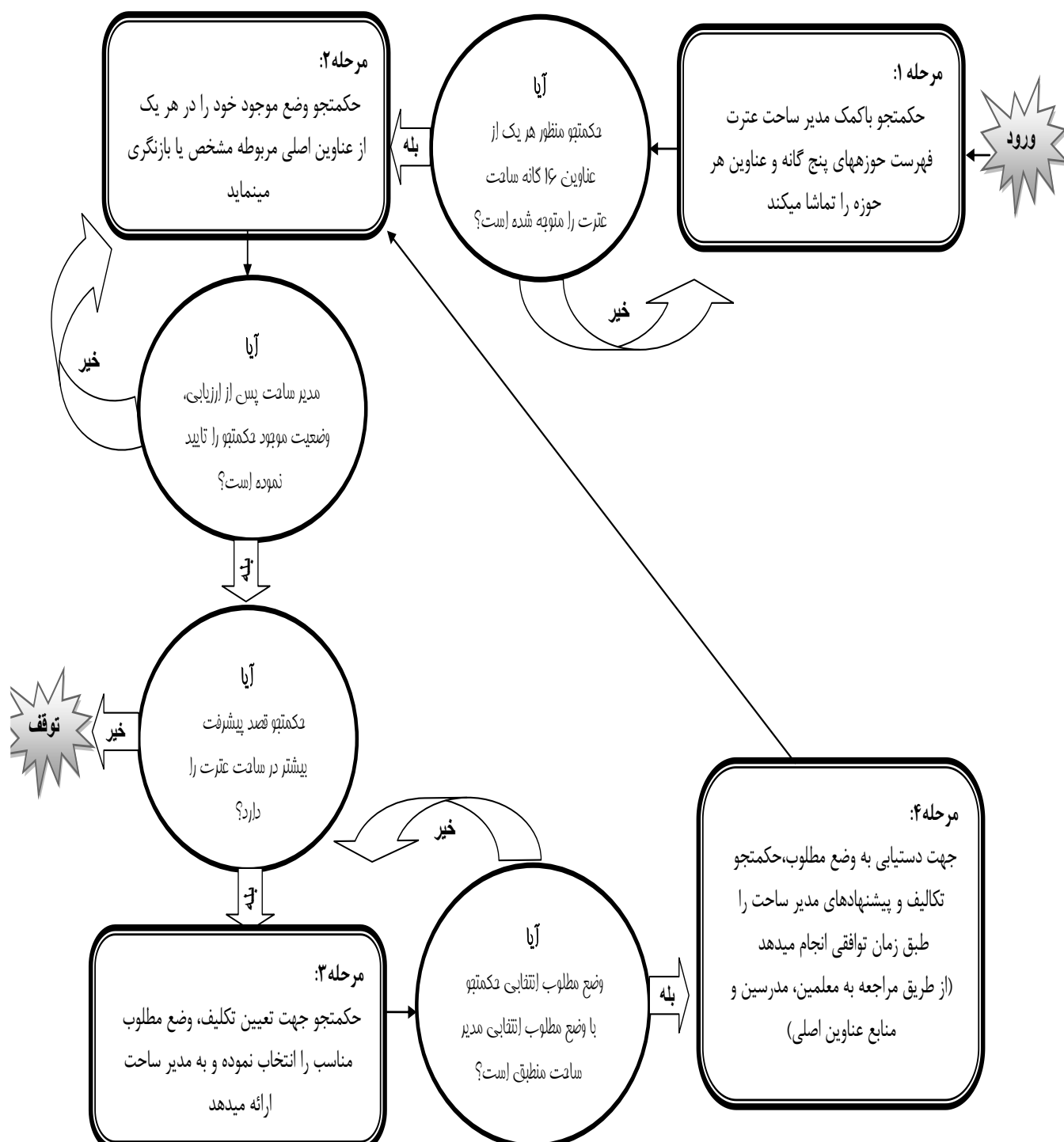
این آسیب نیز ممکن است برای طالبان معارف اهل بیت ایجاد شود که چنان غرق در احادیث ایشان گردند که پس از مدتی از قرآن که ثقل اکبر است غافل شوند و شاید خود را بی نیاز از آن بدانند. و یا چنان با ائمه به شکل مستقل مأنوس شوند که دیگر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را فراموش کنند و نقشی استقلالی برای ائمه تصور نمایند. ایرادی از که بعضاً از طرف اهل سنت بر شیعیان، البته مغرضانه وارد می شود.

۵- اخباری گری

آسیب دیگری که برای طالبان حقیقت و حکمت جویان در این مسیر وجود داشته اعتماد بی چون و چرا به همه ی احادیث است. عده ای در طول تاریخ تشیع پیدا شدند که همه ی احادیث را بدون درنظر گرفتن صحت و سقم و وثاقت راویان آن محکوم به صحت و مبنای عمل قرار دادند که به اخباریون معروف گردیدند. لذا به احادیث ساختگی و خرافی که موجب تضعیف عظمت و حکمت اهل بیت علیهم السلام می شود نیز مستمسک می گردند.

۱۳- شیوه های اختصاصی ارائه ی محتوای ساحت عترت:

شیوه ی عمومی پیشنهادی جهت استفاده از ساحت عترت در جدول زیر تبیین گردیده است:

توجه به نکات زیر جهت ارائه ی ساحت مفید و بعضا ضروری است:

- (۱) مداومت در استفاده از این ساحت در طول نیم سال های متعدد حکمت جویی توصیه می گردد.
- (۲) ضمن حفظ وحدت رویه زیر نظر مدیر ساحت استفاده از افراد مختلف مسلط به موضوعات ساحت عترت ضروری است.
- (۳) به دلیل گستردگی مباحث ساحت عترت توجه به سطح نیاز و استعداد حکمت جو بسیار لازم است.
- (۴) اساسی ترین عامل جهت بهره مندی از این ساحت توجه به طهارت باطنی و اخلاص در نیت هم برای معلم و هم برای متعلم است.
- (۵) بی شک مباحث مربوط به ساحت عترت چنان فراگیر است که حد و مرزی نمی توان برای آن قائل شد. لذا هدف از ارائه ی این ساحت ارائه ی سر خط ها و چشاندن جرعه ها به حکمت جوست نه سیراب کردن کامل وی.

۱۴- معرفی ارزیابان و تصدیقگران ساحت عترت:

این متن جهت بررسی و ارزیابی محتوایی به افراد زیر تقدیم می گردد که هر کدام ضمن اظهار نظر درباره‌ی کل محتوا، به صورت مشخص در حوزه‌ی کلی مربوط به خود اعلام نظر می فرمایند.

ردیف	نام و نام خانوادگی	حوزه‌ی کلی
۱	دکتر سید مهدی مرتضوی	شناخت و اعتقاد
۲	دکتر حسین مطیع	تاریخ و سیره‌ی عملی
۳	دکتر قاسم پیوندی	حدیث شناسی
۴	حجه الاسلام علی رهبر	حدیث خوانی
۵	حجه الاسلام نیلی پور	عترت حی

بگو: «به ازای آن [رسالت] پاداشی از شما خواستار نیستم، مگر دوستی

درباره خویشاوندان.»

<آیه ی ۲۳ سوره ی شوری>